

**ISSN 2518-1610 (Online),
ISSN 1818-4170 (Print)**

Національна академія наук України

**Державна установа «Інститут економіки природокористування
та сталого розвитку Національної академії наук України»**

**ЕКОНОМІКА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
І ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ**

Збірник наукових праць

Київ – 2016

Економіка природокористування і охорони довкілля : [зб. наук. пр.] / Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». – К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. – 288 с.

У збірнику наукових праць наведено результати досліджень теоретико-методологічних, методичних і прикладних проблем сталого розвитку України та її регіонів, економічної ефективності використання, охорони і відтворення природно-ресурсного потенціалу, екологічної модернізації в системі природно-техногенної та екологічної безпеки держави. Значну увагу приділено розробленню методологічного інструментарію економічного регулювання аграрного природо-, водо- та лісокористування. Розкрито передумови формування ринку екосистемних послуг. Обґрунтовано роль освіти в розбудові інформаційного та екобезпечного суспільства.

Завдяки запропонованій тематиці наукових досліджень видання становить значний інтерес не лише для науковців, викладачів, управлінців, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, а й широкого кола читачів.

**Наукове видання внесено до Переліку наукових фахових видань України
(наказ ВАКУ України № 626 від 25 червня 2011 року;
наказ МОН України № 1604 від 22 грудня 2016 року).**

*Рекомендовано до друку вченою радою Державної установи
«Інститут економіки природокористування та сталого розвитку
Національної академії наук України» (протокол № 8 від 29 серпня 2016 р.).*

Рецензенти:

акад. НААН України, д.е.н., проф. Б.Й. Пасхавер (Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України»);

чл.-кор. НАПН України, д.е.н., проф. Я.Б. Олійник (Київський національний університет імені Тараса Шевченка);

д.е.н., проф. В.О. Шевчук (Національна академія статистики, обліку та аудиту Державної служби статистики України).

Редакційна колегія: акад. НААН України, д.е.н., проф. М. А. Хвесик (Україна, відповідальний редактор); д.е.н., проф. І. К. Бистряков (Україна, заступник відповідального редактора); д.е.н., с.н.с. Л. В. Левковська (Україна, заступник відповідального редактора); акад. НАН України, д.е.н., проф. О. М. Алимов (Україна); акад. НАН України, д.е.н., проф. С. І. Пирожков (Україна); акад. НААН України, д.е.н., проф. Ю. О. Лупенко (Україна); д.е.н., проф. О. О. Веклич (Україна); д.е.н., проф. В. А. Голян (Україна); д.е.н., проф. В. К. Данилко (Україна); д.е.н., проф. Ш. І. Ібатуллін (Україна); д.е.н., проф. Я. В. Коваль (Україна); д.е.н., проф. Л. Г. Мельник (Україна); д.е.н., проф. В. С. Міщенко (Україна); д.е.н., проф. Є. В. Хлобистов (Україна); д.е.н., проф. Живко Жеков (Болгарія); д.е.н., проф. Христо Крачунов (Болгарія); д.е.н., проф. Бойнец Стефан (Словенія); д.е.н., проф. Перет Тадеуш (Польща); к.е.н., с.н.с. А. О. Коваленко (Україна); к.е.н., с.н.с. Ю. М. Маковецька (Україна, відповідальний секретар).

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА 8 PREFACE

**ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ТА
ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ**

Валентина КОЛМАКОВА
Імплементация європейського досвіду
діяльності екологічних фондів в
екологічну політику України

Ірина ШЕВЧЕНКО
Міжнародний досвід впровадження
СЕО: уроки та можливості для
України

**EUROINTEGRATION
AND GEOPOLITICAL
CHALLENGES**

9 Valentyna KOLMAKOVA
Implementing European experience
of environmental funds activity in
environmental policy of Ukraine

18 Iryna SHEVCHENKO
International experience
implementation of strategic
environmental assessment:
opportunities for Ukraine

**ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА
МЕТОДОЛОГІЇ**

**Вікторія МИКИТЕНКО,
Руслан КУЗЬМЕНКО**
Інформаційно-методичний
інструментарій оцінювання
результативності макроекономічного
регулювання розвитку каскадного
формату організації виробничо-
господарської взаємодії

**Віра КУЦЕНКО,
Олена ГАРАЩУК**
Освіта в контексті розбудови
інформаційного та екобезпечного
суспільства: теоретико-методологічні
й практичні аспекти

Любов ЖАРОВА
Екологічне миробудівництво як
механізм сталого розвитку в умовах
особливого періоду

Олександр ШУБАЛИЙ
Теоретичні засади трансформації
системи еколого-економічних
відносин за синергетичним підходом

**ISSUES OF THEORY AND
METHODOLOGY**

**27 Victoria MYKYTENKO,
Ruslan KUZ'MENKO**
Information and methodological
tools for evaluation of effectiveness
macroeconomic regulation of
development cascade format of
organization industrial and
economic interaction

**36 Vira KUTSENKO,
Olena GARASHCHUK**
Education in the context of
development information and
ecosafety society: theoretical and
methodological and practical aspects

44 Liubov ZHAROVA
Environmental peacebuilding as
mechanism of sustainable
development during the special
period

53 Oleksandr SHUBALYI
Theoretical basis of the
transformation of the system of
ecological and economic relations
under synergistic approach

- Дмитро КЛИНОВИЙ,**
Ірина ПЕТРОВСЬКА
Формування фінансово-економічного
механізму проектного управління
територіальними природно-
господарськими комплексами
- Оксана САКАЛЬ**
Методологічні підходи до
оцінювання екосистемних послуг
- 61 Dmitry KLYNOVYI,**
Irina PETROVSKA
Financial and economical
mechanism of project management
of the territorial natural-economic
complexes
- 71 Oksana SAKAL**
Methodological approaches for the
evaluation of ecosystem services
-

ЗЕМЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ

- Антон ТРЕТЯК,**
Наталія ТРЕТЯК
Деякі аспекти визначення пріоритетів
розвитку територіальних земельно-
господарських комплексів
- Оксана БУЦА,**
Мефа УМЄРОВ
Економічний механізм екологічного
регулювання рекультивації
порушених земель
- Ольга ОДНОШЕВНА**
Управління розвитком еколого-
економічних систем аграрного
природокористування
- Олександр НЕЧИПОРЕНКО**
Теоретичні основи організації
зрошеного землеробства України
- 79 Anton TRETIAK,**
Natalia TRETIAK
Some aspects of determination
priorities of development land-
economic territorial complex
- 88 Oksana BUTSA,**
Mefa UMJEROV
Economic mechanism of
environmental regulation of
disturbed lands reclamation
- 96 Olga ODNOSHEVNA**
Management of development of the
ecological and economic systems of
agricultural nature use
- 102 Oleksandr NECHYPORENKO**
Theoretical basis of organization
irrigated agriculture of Ukraine
-

ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

- Катерина РИЖОВА**
Трансформація системи управління
водними ресурсами України у
контексті євроінтеграції
- Валерій МАНДЗИК**
Пріоритети державної підтримки
проектів розвитку територіального
водно-господарського комплексу
- Ольга ЯРОЦЬКА**
Напрями зниження водоємності
виробництва в Україні
- 109 Kateryna RYZHOVA**
Transformation system of
governance of Water resources of
Ukraine in the context of European
integration
- 118 Valeriy MANDZYK**
Priorities of state support for
projects development of territorial
water-economic complex
- 127 Olga YAROTSKA**
Directions of reduce of water-
capacity of production in Ukraine

ЛІСОВИЙ СЕКТОР**Ігор ЛИЦУР,
Софія ТКАЧІВ**Світовий досвід використання
механізму фіскального регулювання у
лісовому господарстві**Павло НИКИТЮК,
Людмила САХАРНАЦЬКА**Концептуальні підходи до
формування організаційно-
економічного механізму екологізації
лісового комплексу регіону**FORESTRY SECTOR****137 Igor LYTSUR,
Sofia TKACHIV**World experience of use of the
mechanism of fiscal regulation in
forestry**145 Pavlo NYKYTYUK,
Ludmyla SAKHARNATSKA**Conceptual approaches to formation
of organizational and economic
mechanism of ecologization forest
complex of region**РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ТА ОХОРОНИ
НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА****Євген ХЛОБИСТОВ,
Ірина СЕГЕДА,
Наталія ТРИКУШ**Розвиток галузевої екологічної
політики (на прикладі
відновлювальної низькопотенційної
енергетики)**Ганна ОБИХОД,
Алла ОМЕЛЬЧЕНКО,
Володимир БОЙКО**Екологічна модернізація у сфері
охорони атмосферного повітря
регіонів України: інтегральна оцінка**Андрій КОВАЛЕНКО,
Ольга МОЦОК**Перспективи розвитку
чорнобильських територій на основі
проектного підходу**Олександр ІГНАТЕНКО**
Удосконалення фінансово-
економічних механізміввикористання біоенергетичних
технологій у муніципальних цілях**REGIONAL PROBLEMS
OF THE NATURE
RESOURCES USE AND
ENVIRONMENTAL
PROTECTION****154 Ievgen KHLOBYSTOV,
Irina SEGEDA,
Nataliia TRYKUSH**Development of industrial
environmental policy (based on
renewable low-potential energy)**163 Anna OBIKHOD,
Alla OMELCHENKO,
Volodymyr BOIKO**Ecological modernization of air
protection of regions of Ukraine:
integrated assessment**172 Andrii KOVALENKO,
Olha MOTSOK**Prospects for development of the
Chernobyl territories based on
project approach**179 Oleksandr IGNATENKO**Improving the financial and
economic mechanisms for using of
bioenergy technologies in municipal
purposes

- Оксана ДРЕБОТ, Андрій ГАДЗАЛО** 186 **Oksana DREBOT, Andriy GADZALO**
 Елементи економічного механізму
 раціонального природокористування
 та охорони навколишнього
 природного середовища
 Elements economic mechanism of
 rational use of natural resources and
 environmental protection
- Тетяна ОМЕЛЬЯНЕНКО, Юлія МАКОВЕЦЬКА** 192 **Tetiana OMELIANENKO, Yulia MAKOVETSKA**
 Екомодернізація полігонів твердих
 побутових відходів: організаційні та
 економічні аспекти
 Ecomodernization of municipal
 solid waste landfill: organizational
 and financial aspects
- Ірина АНТОНЕНКО, Ірина МЕЛЬНИК** 203 **Iryna ANTONENKO, Iryna MELNYK**
 Розвиток туризму у форматі
 збалансованого природокористування
 Development of tourism in the
 format balanced use of natural
 resources
- Андрій ГОРСЬКИЙ** 211 **Andrey GORSKY**
 Вдосконалення методики
 рейтингового оцінювання
 екологічної та природно-техногенної
 безпеки регіонів України
 Improving the methods of rating
 evaluation of environmental and
 nature-technogenic safety of the
 regions of Ukraine
- Олена СУХІНА** 219 **Olena SUHINA**
 Модель нової системи екологічного
 оподаткування в умовах
 децентралізації владних повноважень
 Model of the new system of
 environmental taxation in the
 conditions of decentralization of
 authority

СІЛЬСЬКІ ТЕРИТОРІЇ

- Юлія ШПИЛЬОВА, Тетяна НОСУЛІЧ** 228 **Yulia SHPYLIOVA, Tetiana NOSULICH**
 Екосистемні послуги в системі
 стимулювання сталого розвитку
 територій
 Ecosystem services in the system of
 stimulation sustainable development
 of territories
- Марія ІЛЬІНА** 237 **Mariia ILINA**
 Прогноз перспектив розвитку сфери
 туризму в умовах економічного спаду
 Forecasting perspectives of the
 tourism industry development in the
 condition of economic depression
- Інна ІРТИЩЕВА, Євгенія БОЙКО** 247 **Inna IRTYSHCHEVA, Yevgeniya BOIKO**
 Розвиток річкової інфраструктури як
 елемента аграрної логістики в
 контексті ресурсозберігаючої
 політики
 Development of river infrastructure
 as an element of agricultural
 logistics in the context of resource
 saving policy

- Галина ШТОГРИН** 253 **Galyna SHTOGRUN**
 Екологоорієнтовані інструменти
 державного регулювання житлово-
 комунального господарства сільських
 територій: перспективи розвитку
- Вадим АНІСІМОВ** 261 **Vadym ANISIMOV**
 Проблеми соціальної інфраструктури
 в контексті реалізації завдань сталого
 розвитку в Україні

**СТРАТЕГІЧНИЙ
 ПОТЕНЦІАЛ СТАЛОГО
 РОЗВИТКУ**

**STRATEGIC POTENTIAL
 OF SUSTAINABLE
 DEVELOPMENT**

- Олександр АЛИМОВ,** 269 **Aleksandr ALYMOV,**
Ірина ДРАГАН **Irina DRAGAN**
 Формування стратегічного
 потенціалу сталого розвитку України
 у контексті розбудови нової
 регіональної карти
- Ольга ДЕМЕШОК** 278 **Olga DEMESHOK**
 Методологічна схема вирішення
 проблем щодо формування
 стратегічного потенціалу
 промисловості в регіонах держави
- Formation of strategic potential for
 sustainable development of Ukraine
 in the context of building a new
 regional map
- Methodological scheme problem
 solving of formation of strategic
 potential of industry in the regions
 of the state

ПЕРЕДМОВА

Збірник наукових праць репрезентує розробки вчених, об'єднуючою метою яких є економічне обґрунтування та реалізація державної політики у сфері використання й охорони природних ресурсів і сталого розвитку України.

Тематика запропонованих статей охоплює питання формування стратегічного потенціалу сталого розвитку України; регіонального природокористування і природно-техногенної безпеки; економічної ефективності використання, охорони та відтворення природно-ресурсного потенціалу; економічні аспекти екологічної політики; проблеми сталого розвитку сільських територій тощо. У зв'язку з цим розроблено фінансово-економічний механізм проектного управління територіальними природно-господарськими комплексами. Обґрунтовано методологічну схему вирішення завдань формування стратегічного потенціалу промисловості в регіонах держави. Наголошено на ролі освіти в розбудові інформаційного та екобезпечного суспільства. Досліджено ключові аспекти розвитку ринку екосистемних послуг з метою забезпечення економічного, екологічного та соціального піднесення територій України. Систематизовано методологічні підходи до оцінювання екосистемних послуг. Проаналізовано світовий досвід використання механізму фіскального регулювання в лісовому господарстві. Виконано інтегральну оцінку екологічної модернізації у сфері охорони атмосферного повітря в розрізі регіонів. Виявлено основні проблеми та обґрунтовано напрями формування стратегії соціально-економічного розвитку чорнобильських територій.

Редакційна колегія збірника сподівається, що статті провідних вітчизняних науковців, досвідчених фахівців, молодих учених і здобувачів наукових ступенів будуть цікавими і корисними для дослідників, представників органів державної влади та місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції, господарюючих суб'єктів і широкого кола зацікавлених осіб.